

[Kristen Amby.]

Skoles Tjeneste, kan faa medregnet en Del af sin Tjenestealder, dog kun indtil 10 Aar. Jeg synes ikke, det er helt rigtigt. Der kan være mange Forhold, hvorunder en Mand i en modnere Alder, maaske en midaldrende Mand, ønskede at komme over, eller var nødt til at gaa over i den offentlige Skoles Tjeneste, og da synes jeg, man maa medregne hele hans Tjenestetid minus de to Aspirant-aar, som heller ikke almindeligvis medregnes til Tjenestealderen.

Ogsaa jeg synes, at Tilskuddet efter § 8, Grundtilskuddet paa 500 Kr. i Stedet for det af Ungdomsudvalget foreslaaede 1 000 Kr., er for lille. Det vil jo ogsaa lettest gaa ud over de smaa Skoler. Jo større Grundtilskuddet er — det er klart —, i jo højere Grad betyder det, at den forholdsvis lille Skole faar en forholdsvis god Hjælp, og det synes jeg er rigtigt, idet jeg i øvrigt kan slutte mig til det ærede Medlem Hr. Erik Appels Bemærkninger om Fordelene ved den lille Skole, naar den i det hele taget da kan leve og eksistere. Jeg tror slet ikke, man hverken paa den ene eller den anden Maade skal tilstræbe for store Skoler. Lad Skolerne udvikle sig, saadan som de nu engang kan; om det er smaa, mellemstore eller store, er ligegyldigt, blot de udfører deres Gerning. De bedste Skoler er efter min Mening de forholdsvis smaa Skoler, hvor Lederen, altsaa den, der giver Retningen for Skolen, kommer hver enkelt Elev saa nær som vel muligt. Af denne Grund finder jeg, at Grundtilskuddet burde sættes op til det, som Ungdomsudvalget havde foreslaaet.

Det er aabenbart, at der er Ønsker fra flere Sider om, at der nedsættes et Udvalg til at behandle dette Lovforslag, ogsaa vi har naturligvis det Ønske. I Udvalget kan man saa gennemgaa alle Enkelthederne, der bliver formodentlig ogsaa Tale om andre Ting, som ikke nu er nævnt udtrykkeligt. Men selv om dette Arbejde vil blive gjort med al mulig Interesse af dem, der kommer til at gøre det, maa man dog være klar over, at der er mange Ting at tage i Betragtning, saaledes at man maa give sig Tid til dette Arbejde, og det gaar jeg ogsaa ud fra er den højtærede Undervisningsministers Mening — at det altsaa ikke er afgørende, om Arbejdet bliver færdigt lidt før eller lidt senere. Selv om man i Lovforslaget og ogsaa i Bemærkningerne dertil har fastholdt Skolen som den frie Skoleform den er, mener jeg dog, at det ikke er uden Interesse, naar dette Lovforslag behandles, og andre Forslag behandles parallelt hermed, at

blive klar over, hvordan man i det hele taget ønsker at stille sig til Problemet om Ungdommens Opdragelse her i Landet.

Det vil aldrig kunne blive saaledes — man kan maaske mene, det er en pessimistisk Bedømmelse, der her kommer til Udtryk, men jeg er overbevist om, at det aldrig vil kunne blive saaledes, at Ungdommen i al Almindelighed søger Højskolen, det vil den ikke gøre. Jeg kan med andre ønske, at det ikke blot var Ungdommen fra et særligt Fag, Landbruget, eller en særlig Klasse eller en særlig Egn, der søgte Højskolen, men at det var Ungdommen af alle Klasser og alle Stænder. I Virkeligheden er der heller ikke saa faa uden for Landboernes Kreds, der har søgt Højskolen. Men naar Forholdet historisk har været det, at de fleste, der har søgt Højskolen, har været fra Landbruget, man siger ogsaa netop fra Bondestanden, Gaardmandsstanden, saa hænger det bl. a. sammen med — det kan man ikke være blind for —, at Byernes unge i mange Tilfælde, enten det var Haandværkere, der fik Lærlingeuddannelse og derpaa videregaaende Uddannelse i Teknisk Skole, eller andre, efter min Mening til deres egen Skade, har ment, at nu havde de faaet ogsaa den mere almene Uddannelse, som denne Form for Ungdomsundervisning gav dem, og det vil altid blive ved med at være saadan.

Det er højst beklageligt, at saa faa Mennesker, som har faaet en eller anden Eksamen, Realeksamen, Studentereksamen eller en anden Eksamen, har ment, at det var rimeligt at gaa paa Højskolen, der var vist mange af dem, som vilde have særdeles megen Gavn af det, maaske større Gavn end andre. Jeg tror bare ikke, man kan lave det om, jeg tror ikke, man kan gøre noget kunstigt for at forandre det Forhold, at det fortrinnsvis bliver Landungdommen, der søger til den frie Skole, til Højskolen, som vi kender den. Herunder maa man nævne, at en hel Del af de unge Arbejdere — det har væsentligt været arbejdsløse — heldigvis har søgt Højskolen; det var kun glædeligt, om det vilde blive mange, mange flere, men jeg tvivler paa, at man, hvis man ikke laver noget kunstigt, og det skal man vel vogte sig for at gøre, vil se dette. Det er nu engang saadan, at de fleste vil have noget haandgribeligt ud af Tilværelsen, og det er ikke almindeligt, at Tanken om et Ophold paa en Skole, hvis Formaal er Udvikling af Personlighedslivet, hvis Gerning er en Væktergerning, er noget, der tiltaler Ungdommen.

At en Gennemførelse af Ændringerne,